Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 36. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 25-го ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1956. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 36. VOL. LXIII.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПРОСИВ НА КОНФЕРЕНЦІЮ КАНАДІЙСЬКОГО ПРЕМ'ЄРА І МЕХІКАНСЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА

Томасвілл, Джорджія. — Президент Айзенгавер запросив на спільні наради канадійського прем'єра Луїса Ст. Лорана і мехіканського президента Адольфа Руїца Кортінеса. Ці наради мають відбутися в березні цього року в ЗДА в досі ще невідомій місцевості. Секретар Білого Дому Джеймс С. Геґерті повідомив журналістів про те, що Президент вже давно думав запросити цих двох голів сусідніх із ЗДА держав на спільні наради, щоб краще пізнати свої потреби та обговорити спільні інтереси. Геґерті заявив, що, можливо, ці наради не відбудуться в Вашінгтоні, і відмовився сказати, що буде предметом цієї спільної конференції. Він поборив запит одного журналіста, що на цих нарадах, мабуть, будуть обговорювати справу спільної оборони, і додав, що предметом цієї конференції буде ще й багато інших справ. Президент Айзенгавер вже відвідував обох цих високих політиків в їхніх країнах в 1953 році. В Вашінгтоні повідомлення про конференцію викликало сенсацію, бо це перший випадок в історії, щоб президент ЗДА нараджувався одночасно з канадійським прем'єром і мехіканським президентом.

Запрошення на конференцію вислано через амбасадорів в цих обох державах в Оттаві і Мехіко Сіті. Канада не належить до Організації Американських Держав і досі не мала спільних справ із Мехіко. В Канаді дивуються, яка ціль цієї конференції, хоч і не подають жадних інформацій в цій справі, бо ці інформації мають вийти з Вашінгтону. — В Томасвіллі Президент знову грав впродовж трьох годин в гольфа, а по полудні полював дві години з секретарем скарбу Дж. М. Гомфрі. Обидва застрелили по одному дикому індикові. Президент випробовує свій стан здоров'я, щоб могти рішитися, чи має ще раз кандидувати. Айзенгавер заявив, що буде сміятися, а не нарікати, коли йому буде зле вестися гра, бо так наказав йому лікар. Президент не зважав на те, що йому боліло коліно, яке він зранив собі ще в військовій академії в Вест Пойнті, і по полудні пішов полювати. Наймолодший брат Президента Ірл Айзенгавер заявив, що, на його думку, Айзенгавер буде ще раз кандидувати. Ірл Айзенгавер живе в Шикаґо і працює в часописі „Лайф Нюзпейперс". Він додав, що своє передбачення не основує на розмові зі своїм братом.

5 ВБИТИХ, 62 ПОРАНЕНІ В ЗАЛІЗНИЧІЙ КАТАСТРОФІ КОЛО ВАШИНГТОНУ

Одентон, Мериленд. — 5 пасажирів було вбитих, а 62 поранені в залізничій катастрофі поспішного поїзду „Амбасада", який їхав із Вашінгтону до Ню Йорку. Залізничий інженер цього поїзду Пенсилвенійської залізниці Герман Малцер зізнав на поліції, що він їхав із „нормальною швидкістю 80 миль на годину" і гальми автоматично діяли далі. Нагло сім возів із 14-возового поїзду вийшли з рейок. Між тими вагонами, які вийшли з рейок, були три „пульмани", один звичайний віз і два вози для харчування. Три ті вози з'їхали вниз із насипу 15 стіп заглибшки. Коли гальми почали автоматично діяти, деякі пасажири були викинені зі своїх сиджень, а після того настала катастрофа. Поранених пасажирів відвезли каретки поготівля до найближчого військового шпиталю. Має відбутися слідство в справі причини цієї катастрофи.

Сенат визначив комісію для провірки сторонніх впливів на Конґрес

Вашінгтон. — Сенат визначив вісьмох сенаторів до окремої комісії, яка має провірити вплив сторонніх чинників на Конґрес ЗДА. До цієї комісії ввійшли чотири демократи і чотири республіканці. Чотири сенатори, які голосували за законопроєкт про природний газ, і чотири сенатори, які були проти цього законопроєкту, належать до цієї комісії вісьмох. З демократів належать сенатори: Алберт Гор, Джан Л. МекКлелен, Клінтон П. Андерсон і Джан Ф. Кеннеді; з республіканців: Стайлес Бріджес, Едвард Дж. Тай, Беррі Голдвотер і Вільям А. Пурцелл. Чотири з тих сенаторів підтримували законопроєкт про природний газ, а чотири противилися йому. — Цю Комісію скличе віце-президент Річард М. Ніксон, і тоді вона вибере собі голову, правдоподібно сенатора Гора.

МОСКВА НАМАГАЄТЬСЯ РЕАБІЛІТУВАТИ ЛІКВІДАТОРІВ УКРАЇНСЬКОГО СПРОТИВУ І ПАЦИФІКАТОРІВ УКРАЇНИ

В 33-му числі „Свободи" були подані за реферуванням американських газет деякі цитати з промови Анастаса Мікояна, виголошеної на 20-му з'їзді комуністичної партії Совєтського Союзу, які мали б підтверджувати намагання теперішніх колективних „вождів" СССР реабілітувати таких комуністичних діячів, як відомі пацифікатори України Владімір Антонов-Авсєєнко і Станіслав Косіор, що їх через якісь внутрішні непорозуміння зліквідував Сталін. Московські „Правда" й „Звєстія" принесли тепер новий текст промови Мікояна, і на підставі цього тексту подаємо дослівний переклад дотичних місць із промови, зреферованих дуже неповно, а то й перекручених американськими часописами, які з невідомих ближче причин пропустили, заприклад, згадку про Гол. Отамана С. Петлюру в промові Мікояна. „До сьогоднішнього дня — говорив Мікоян — у нас нема справжніх марксистських праць і про період громадянської війни. Низка виданих книжок має багато недостач, не представляє наукової вартости, а деякі з них навіть можуть відіграти негативну ролю. Деякі складні і суперечні події громадянської війни 1918-1920 рр. деякі історики з'ясовують не змінами у співвідношенні клясових сил в окремих проміжках часу, а буцімто шкідницькою діяльністю окремих тодішніх партійних провідників, несправедливо проголошених ворогами народу через багато років після описуваних подій. Один московський історик договорився навіть до такого: якби не було серед українських партійних провідників тов. Антонова - Авсєєнка або тов. Косіора, можливо, не було б махновщини і григоріївщини, Петлюра не мав би успіху в окремих періодах часу, не було б і захоплення запроваджуванням комун (до речі, явище не тільки українське, а загальне для партії в тому часі) і відразу, бачте, на Україні була б узята лінія, на яку вся партія і вся країна перейшли в результаті НЕП-у. Така історична писанина — говорив далі Мікоян — нічого спільного не має з марксистською історією. Це більше подібне на ідеологічне, есерівське тлумачення історичних подій. Думаю, що знайдуться українські історики, які напишуть історію виникнення і розвитку Української соціялістичної держави краще за деяких московських істориків, які за цю справу взялися, але яким, можливо, і не треба було до цього братися". Стільки Мікоян. Для пригадки треба подати, що Антонов-Авсєєнко був командантом большевицьких банд, які ліквідували збройну боротьбу України, а Станіслав Косіор, поляк з походження, російський комуніст і двократний (з 1919 і потім з 1928 року) ген. секретар Комуністичної партії (большевиків) України, був відомим пацифікатором України і ліквідатором українських політичних і культурних сил.

АВСТРІЯ ПРОСИТЬ ЗАХІД ПЕРЕСЕЛЮВАТИ ВТІКАЧІВ ЗА МОРЕ

Женева. — Австрійський уряд звернувся до Міжурядового Комітету для Европейської Міґрації (установа, з якою тісно співпрацює також ЗУАДК), щоб той, разом із Високим Комісарем Об'єднаних Націй для справ втікачів, допоміг розв'язувати проблему політичних втікачів з-поза залізної заслони шляхом переселювання їх до заморських країн. Речник міністерства внутрішн. справ, д-р Курт Зайдлер, подав до відома, що не припиняється приплив щораз нових втікачів із Чехословаччини, Мадярщини і Югославії, себто із трьох держав із комуністичним устроєм, де господарська біда і політичні переслідування примушують щораз нових людей втікати за кордон і шукати інших можливостей екзистенції. Австрійський уряд заявив, що він, для виказання своєї доброї волі, подвоїть державні дотації для втікачів, що у практиці дасть додаткових дол. 150,000 річно в австрійському бюджеті по стороні видатків. Зате Австрія шукає міжнародної допомоги в переселюванні втікачів з Австрії до заморських країн. Представник ЗДА для справ втікачів в Европі, високий урядовець Державного Департаменту, Джордж Воррен, заявив, що ЗДА завжди близько цікавилися проблемою втікачів в Австрії і теперішній заклик австрійського уряду напевно не залишиться без прихильного відгуку. Американські часописи, коментуючи це останнє звернення австрійського уряду, бачать в ньому відхилення від дотеперішньої аж надто слухняної позиції у відношенні до Совєтів, які поборюють кожну іншу розв'язку проблеми втікачів поза примусовою репатріяцією. Американські часописи пригадують, що від часу підписання т. зв. державного договору про признання Австрії суверенности трапилось багато випадків відставлювання втікачів з комуністичних країн силою назад за залізну заслону. Австрійський уряд хоче тепер встановити центральну „скрінінґову" комісію для окреслювання, хто з втікачів дійсно підходить під катеґорію політичного еміґранта, і до такої Комісії входив би теж репрезентант Високого Комісаря ОН для справ втікачів для стеження за справедливим підходом до втікачів. Американські часописи переконані, що Австрія дістане від Заходу, особливо від Америки, додаткову фінансову допомогу для втікачів і що австрійський уряд, під натиском Заходу, рішиться опертись Москві та її сателітам, які — покликуючись на австрійську „невтральність" — вимагають доказувати її — примусовим репатріюванням всіх втікачів.

У березні відбудеться випробування атомових бомб на Пацифіку

Ню Йорк, Н. П. — В другій половині березня буде переведене випробування атомової зброї на досвідних полях Еніветок-Бікіні на Пацифіку. Ця проба триватиме від двох до трьох місяців, залежно від погоди, і в тому часі має відбутися коло дванадцятьох пробних експльозій атомової і водневої зброї. З вежі і з літаків скидатимуть бомби, а також вистрілюватимуть керовані ракети й іншу оперативну зброю. Випробовуватимуть зброю різної вибухової сили, що обчислюється на меґатони і кілотони. Меґатон має мільйон тон вибухового матеріялу ТНТ, а кілотон — тисячу тонн). Співробітник щоденника „Ню Йорк Таймс" Г. В. Болдвін твердить, що під час цих вправ не будуть випробовувати такої сильної водневої бомби, як в 1954 році, яка мала силу більшу за 20 меґатонів. Команда має подбати про те, щоб учасники вправ і присутні на них обсерватори не зазнали шкідливої радіяції.

Уряд ген. Арамбуру ув'язнює вже провідників протиперонівської революції

Буенос Айрес. — В четвер 23 лютого з наказу генерала Арамбуру ув'язнено в головній квартирі міністерства війни генерала Леона Хусто Бенґоа, одного з провідників вересневої революції проти Перона. Його обвинувачують в несубординації і в змові проти тимчасового уряду ген. Арамбуру. Безпосередньою причиною ув'язнення ген. Бенґоа був його п'ятисторінковий лист, адресований до міністра війни ген. Арана, в якому ген. Бенґоа критикував політику теперішнього режиму. Генерал Бенґоа був міністром війни після упадку Перона і мусів уступити в листопаді мин. року разом з ген. Льонарді, першим президентом тимчасового уряду. Ген. Арамбуру, усунувши генерала Бенґоа з становища міністра війни, пробував його відсунути від впливу на політичне життя і пропонував йому становище голови арґентинської делеґації до Організації Американських Держав у Вашінгтоні із рангою амбасадора. Ген. Бенґоа відмовився, заявляючи, що він не може репрезентувати режиму, з політикою якого він не погоджується. Після тієї відмови ген. Бенґоа пропонували виїхати з Буенос Айрес і поселитися на Заході Арґентини, але він не погодився і на те.

● **Відомий англійський історик** д-р Арнольд Дж. Тойнбі відвідає Університет Вашінгтона і Лі в Лексінгтоні, Вірджінія, де буде викладати в літньому семестрі 1957—1958 шкільного року.

Італія й Еспанія найбільше потребують харчів

Вашінгтон. — Президент Айзенгавер, потрясений вістками про катастрофу морозів і, частинно, повені в різних країнах Европи, запропонував 19 країнам допомогу харчами. Більшість країн, які отримали таку благородну пропозицію, не скористають з неї, бо тамошній клімат, до якого привикли мешканці тих країн і відповідно забезпечені на люту зиму, не приніс цієї зими особливих несподіванок. Це торкається Західної Німеччини, скандинавських країн, Австрії, Бельгії, Голляндії, Люксембургу, подекуди Англії та 4 сателітних країн, яким Президент теж запропонував допомогу — Польщі, ЧСР, Мадярщини й Румунії. Зате величезні шкоди заподіяла ця зима південним країнам, що не знають важкої зими, а саме Еспанії, Італії, південній Франції, Греції і Туреччині. Цих п'ять держав прийняли відразу пропозицію Президента з великою вдячністю. Напр., в Еспанії морози знищили цитринові сади, наслідком чого 50,000 людей, занятих при зборі цитрин, буде безробітними. Також в Італії понищені південні овочі й ярини. У Туреччині 3,000 осіб втратили свої доми. У Греції морози і повені, спричинені заторами льодів, понищили не тільки оливки, сади й багато худоби, але й численні інсталяції та доми. Амбасадори ЗДА в усіх 19 країнах мають в найкоротшому часі предложити Вашінгтонові докладне звідомлення про ступінь потреби даних країн. У з'ясуванні ситуації в різних країнах найбільш допомагали кореспонденти американських часописів.

Франція підкреслює конечність порозуміння з Німеччиною

Париж. — Французький уряд уважає, що європейську унію дуже важко здійснити, поки існують неполаднані різні спори між Німеччиною і Францією — заявив на пресовій конференції французький міністер закордонних справ Піно, підкресливши цим необхідність довести до німецько-французького порозуміння в усіх спірних справах для добра всієї Західньої Европи. Піно спеціяльно вказав на справу Заарщини. Розпочаті в Парижі переговори між західньо-німецьким міністром закордонних справ фон Брентано і французьким міністром Піно у справі прилучення Заарщини до Західньої Німеччини при передумові забезпечення французьких господарських інтересів, мають бути завершені до 3-го березня ц. р. у Бонні. Піно — так само, як державний секретар Доллес і англійський міністер закордонних справ Ллойд — виїде на конференцію держав Організації Південно-Східньо Азійського пакту (СЕАТО) на 6 березня до столиці Пакистану Карачі. Що торкається західньо - совєтських взаємин, то Піно вважає, що проблема розброєння тісно пов'язана з можливістю згоди збоку Совєтів на об'єднання Німеччини. Піно оскаржив Єгипет в облегшуванні партизанам в Марокко й Альжирі діставати зброю і військовий вишкіл.

„Воля дорого коштує, її задарма не дістають"

Велі Фордж, Пенсилвенія. — Шеф Об'єднаних Шефів Штабу, адмірал Артур В. Радфорд, промовляючи на зборах організації „Фундації Волі", заявив, що „воля коштує дорого, і її ніхто задарма не дістає". Адмірал Радфорд твердив, що „історія переповнена прикладами, які свідчать про те, що народи, які вважали, що воля задарма їм належить, ставали здобиччю тиранів". А сили, які знаходяться поза залізною заслоною, з такою формою чортівської тиранії, якої досі ще не було". Американський нарід, на думку адмірала Радфорда, мало робить в тому напрямку, щоб переконати інших, що „шлях до волі — це одночасно шлях до добробуту всіх народів, і той шлях направду вартий того, щоб на ньому складати найбільші особисті жертви". Оборона волі вимагає „відваги, покори, самовідданости, важкої праці, а деколи навіть нашого життя." І немає більшої жертви від тієї, коли людина складає своє життя за Бога і батьківщину. Вкінці, сказав адмірал Радфорд, „завжди мусить перемогти правда, справедливість і віра".

ПЛАТОН СТАСЮК ВІДЗНАЧИВ ЮВІЛЕЙ СВОЄЇ ФІРМИ ПОЖЕРТВОЮ ДВОХ ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ НА НАРОДНІ ЦІЛІ

Ню Йорк. — З початком цього року відомий наш громадянин п. Платон Стасюк відзначив 25-літній ювілей приміщення своєї популярної в метрополії м'ясної фірми у власному будинку під числом 124 при Першій евеню в Ню Йорку. З тієї нагоди фірма п. Стасюка впродовж кількох тижнів продавала свої м'ясні продукти по знижених цінах, а сам п. Платон Стасюк відзначив цей ювілей пожертвою двох тисяч долярів на різні благородні народні цілі. Із цієї суми $500 пожертвував п. Стасюк для Наукового Товариства ім. Шевченка і таку саму для Української Вільної Академії Наук, — призначуючи ці гроші в обидвох випадках „на започаткування фонду для видання книги про українське економічне життя в ЗДА." — Із дальшої тисячі долярів п. Стасюк призначив по сто долярів на Український Народний Фонд, на допомогові цілі ЗУАДКомітету, Українському Технічному Інститутові, місцевим українським церквам та і на інші подібні гуманітарні і культурні цілі. Пожертвування тепер двох тисяч долярів це спеціяльний ювілейний дар п. Стасюка на народні цілі, на які він щорічно жертвує більші суми. В поодиноких роках пожертви п. Стасюка на народні цілі досягають до двох, трьох і чотирьох тисяч долярів, що й видвигає п. Стасюка на перше місце між приватними жертводавцями. Це й підкреслювали поодинокі промовці на окремій зустрічі приблизно шістьох десятків громадян та приятелів п. Стасюка, яку він влаштував минулої неділі в приміщенні Українського Народного Дому.

Платон Стасюк

Символом вдячности громадянства для п. Стасюка за його жертвенність міг бути переданий йому при цій нагоді редактором „Свободи" оправлений річник „Веселки" із витисненням золотими літерами ім'ям п. Стасюка на окладинці. Своєю пожертвою 50 долярів на видавничий фонд „Веселки" п. Стасюк на першому місці між жертводавцями на ту благородну ціль. Сам п. Стасюк, забираючи на цій зустрічі коротке слово, підкреслив, що успіх своєї фірми він у відповідній мірі завдячує солідности своєї фірми, співпраці з боку своєї Дружини і своїх братів, як і підтримці його клієнтелі. В надрукованому у 26-ому числі (з 10-го лютого) цього щоденника окремому інтерв'ю п. Стасюк висловив свої погляди на поодинокі проблеми нашого громадського і зокрема господарського життя, якими він завжди живо інтересувався та де брав і бере активну і чаато провідну ролю.

У німецькій Демократичній партії — розкол

Бонн. — У найбільшій, після християнських демократів, західньо - німецькій політичній партії Вільних демократів, які мають в західньо - німецькому парляменті 49 послів, наступив розкол на тлі політики партійного проводу у відношенні до канцлера Аденауера. Віце - канцлер Франц Блюхер і 4 інші міністри в уряді Аденауера, члени Вільної демократичної партії, заявили свою солідарність із Аденауером та на знак протесту проти політики партійного лідера д-ра Томаса Делера — виступили з партійного парляментарного клюбу. Виступило з нього також 18 послів. Цей розкол стався безпосередньо після того, як у провінції Північна Надренія-Вестфалія вільні демократи получилися з опозиційними соціялістами й позбавили більшости тамошнього християнсько - демократичного уряду, уможлививши соціялістам прийти до влади. Вправді парляментарна фракція в західньо - німецькому парляменті в Бонні заявила, що вона далі солідаризується з загальною політикою уряду Аденауера, проте той маневр вільних демократів в Надренії-Вестфалії позбавив уряд Аденауера більшости двох третіх в Бундестаґі і цим утруднив позицію уряду в справі тих законів, які вимагають затвердження Бундестаґом.

Середній Схід — предметом зацікавлення Конґресу

Вашінгтон. — Демократичні сенатори зажадали, щоб Державний Департамент ближче співпрацював із Сенатом і Палатою Репрезентантів в устійнюванні і веденні закордонної політики у відношенні до Середнього Сходу, який став тепер найпершим об'єктом совєтської пенетрації. Голова сенатської комісії для закордонних зв'язків сенатор Волтер Джордж признав, що в році президентських виборів досить важко зберегти тісну двопартійну закордонну політику, але це — мовляв — лежить в інтересі Державного Департаменту і країни. На п'ятницю 24 були призначені наради в сенатській комісії для закордонних зв'язків з участю державного секретаря Доллеса. Цей останній, вернувшись з короткого відпочинку на Карібських островах, перевів цілий четвер на нарадах з своїми найближчими співробітниками, приготовляючись до зізнань перед сенаторами. Таке саме засідання відбудеться в найближчому тижні в конґресовій комісії для закордонних справ.

В АМЕРИЦІ

● **30-річний робітник** у Вашінгтоні признався, що впродовж десяти років підпалив 100 домів і хат.

● **Лестер Вайс** довший час шукав урану в кількох стейтах, але знайти не міг. Коли в своїй хаті, в Келемейзу, Мишиґен, він поставив апарат Ґайґера, який виявляє уранову руду, біля глиняного збанка на воду, апарат негайно зареагував. Виявилися, що цей збанок зроблений із глини, в якій є уран.

● **Американський** представник до Ради Опікунів при Об'єднаних Націях, Бенджамін Джеріґ, запропонував провірити, чи правдиві вістки про те, що з Французького Камеруну (Африка) продають молодих дівчат нижче 15-ти років до Савді Арабії по ціні від 550 до 1,100 долярів, а чоловіків нижче 40 років по 400 долярів.

● **Уряд ЗДА** плянує в червні цього року перевести вправи в протилетунській обороні, які відбуватимуться одночасно по всій країні і триватимуть цілий тиждень. Президент Айзенгавер і члени його кабінету цей тиждень перебуватимуть в засекречених місцевостях.

● **Деякі студенти**, які в рамках виміни прибули з-закордону до ЗДА на студії, так полюбили цю країну, що не хочуть вертатися додому. Сенатська Комісія Закордонних Справ вирішила, що всі ці студенти мусять вертатися до своїх країн, щоб там інформувати про життя в ЗДА, а через два роки після того можуть приїхати до цієї країни.

● **З Буенос Айресу** повідомляють, що вже найближчого місяця до Арґентини прибудуть 3 літаків, замовлених у Чехословаччині в фабриці Скода. Арґентинський уряд замовив у Чехословаччині 20 літаків.

● **Вільям — 11 років і Джеймс** — 9 років, сини спортсмена-мільйонера Вільяма Вудворта, якого через помилку застрелила дружина, дістають на прожиток в 1956 році по 30,000 долярів. В цю суму входять, зокрема оплата за навчання — по 2,250 долярів, на лекції музики й танців — по 600 долярів, на подорожі — по 500 долярів.

ОУН ПРОПОНУЄ СКЛИКАННЯ ЧЕТВЕРТОЇ СЕСІЇ УНРАДИ

Мюнхен. — Тут з достовірних джерел повідомляють, що Організація Українських Націоналістів (під проводом полк. А. Мельника), маючи на увазі необхідність остаточної ліквідації кризи та полагодження ряду актуальних справ у Державному Центрі УНР, внесла до Президії УНРади пропозицію на скликання четвертої сесії УНРади, яка — згідно з Тимчасовим Законом — припадає на березень 1956. Рішення Президії УНРади в цій справі ще не відоме.

● **Єгипет і Зах. Німеччина** підписали торговельний договір. Західні держави раді цьому, бо льокомотиви, вагони й вантажні авта Круппа та хемічні вироби „Фарбеніндустрі" є тепер найповажнішим ворогом совєтської торговельної експансії в Єгипті й інших арабських краях.

В СВІТІ

● **Селвайн Ллойд**, англійський міністер закордонних справ, повідомив, що у березні місяці він відвідає столиці кількох близько- і середньосхідних держав, починаючи від Каїро в Єгипті, а кінчаючи Ню Делі в Індії, включно з Тель-Авівом в Ізраїлі. У первісному пляні подорожі Ллойда не було їхати до Ізраїлю. Він заперечує, що рішився на таку подорож під натиском соціялістів.

● **Північно-в'єтнамські** комуністи звернулися з ідентичною нотою до англійського прем'єра Ідена і совєтського міністра Молотова, в якій пропонують скликати нову конференцію для справи об'єднання В'єтнаму. На Женевській конференції у липні 1954 р., де головували Іден і Молотов, прийнято було постанову про те, що в липні 1956 р. в обох частинах поділеного В'єтнаму мають відбутись вибори. Південний В'єтнам, який не підписав того договору, відмовляється від виборів, не вірячи в чесність виборів в північній комуністичній частині краю.

● **З 80,000 англійських** вояків, які були в Суезькому обширі в липні 1954 року, тепер є там ще тільки 15,000. До 18-го червня ц. р. всі вони мають очистити цей терен, який перейде під виключне суверенне відання Єгипту. Тільки 800 англійців, цивільних техніків, навчатимуть єгиптян, як обходитися з складною машинерією Суезького каналу. Дружина англійського командуючого генерала Голла і всі інші родини англійських військовиків — виїхали.

● **У Парижі** відбулася нарада керівних військовиків 15 держав НАТО. ЗДА були репрезентовані постійним делеґатом у штабі НАТО, кол. шефом армії, генералом Коллінсом.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДОБРА ВІСТКА

Подане у вчорашньому виданні цього щоденника повідомлення про рішення Найвищого Іміґраційного Суду — Апеляційної Іміґраційної Ради у Вашинґтоні — в депортаційній справі п. Прончака і його дружини є, без сумніву, доброю вісткою не тільки для безпосередньо заінтересованих у цій конкретній справі осіб та для багатьох інших, що могли б опинитися в подібній ситуації, але й для всієї української спільноти та української справи взагалі.

Коротко ця конкретна справа виглядає так:

Між знайденими американськими властями в Берліні всілякими німецькими урядовими документами були й списки та документи, що відносилися до відомої Української Дивізії та до осіб, які в тій Дивізії служили. Документи були перекладені на англійську мову і ними заінтересувались, зокрема, американські консулярні та іміґраційні власті, які зустрілись з проблемою Української Дивізії в полагоджуванні прохань про візи на виїзд до ЗДА багатьох українських скитальців. До цієї перевірки заставила їх не в останній мірі ворожа пропаґанда, що намагалась оплюгавити Українську Дивізію, як „нацистичну" в очах Заходу, і тим самим здискредитувати українську визвольну справу взагалі.

Справа оборони тієї української військової одиниці, що хоч носила німецькі уніформи, проте мала українську визвольну ідею і для неї та за неї боролась, була одною з головних українських проблем у післявоєнному часі. Величезну ролю відіграв у цій обороні ЗУАДКомітет, прикладав до цієї справи велику вагу також УКК, постійно турбувались нею організації та інституції українських еміґрантів в Европі. Під кожним оглядом гідна постава самих членів Дивізії, як і цілий ряд стверджених історичних уже фактів та документів, давали переконливі арґументи й становили наскрізь позитивне тло, на якому цю оборону можна було вести. Українська преса та її солідарна постава в обороні дивізійників становить у цій справі окрему світлу сторінку.

У результаті тих збірних зусиль здемасковано брехні та нікчемні зусилля ворожої пропаґанди, і Українська Дивізія та її члени були виразно й недвозначно очищені від тих закидів, що їм намагались причепити. Це мало таке велике політичне й моральне значення, що воно не залишилось без великого впливу і на практичне відношення американських та альянтських властей і публічної опінії до Української Дивізії й дивізійників.

Все ж таки в цьому великому процесі оборони Дивізії й її членів від ворожої пропаґанди було багато випадків, головно в переселенчій практиці, які могли ввійти в колізію з існуючими переселенчими законами. Стероризовані бо ворожими брехнями та ворожим впливом на західню опінію, деякі дивізійники, виповнюючи переселенчі документи, промовчали свій зв'язок з Дивізією, як інші, стероризовані репатріяційним народовбивством, промовчували своє підсовєтське походження, і т. п. Отже, треба було відповідного прецеденсу в конкретній справі, щоб у ній добитись формального судового рішення.

Таким пробним каменем для дивізійників стала справа п. М. Прончака, а йому самому припало дуже, під кожним оглядом, жертовне завдання експериментального об'єкту. Важкий, але почесний обов'язок практичної оборони конкретної „справи Прончака", а на ділі української справи, перебрав на себе відомий наш американсько-український діяч, заступник голови Українського Народного Союзу, адвокат Михайло Пізнак.

Вислід цієї справи відомий. Нижчі іміґраційні інстанції підтримали обвинувачення, що п. Прончак дістав візу на виїзд до Америки „обманом", бо промовчав свою службу в Українській Дивізії, і видали рішення депортувати його з Америки. Справа опинилась в Найвищому Іміґраційному Суді, який видав протилежне рішення. Він ствердив, що Українська Дивізія не боролась проти З'єдинених Держав і їх союзників, але „навпаки". Саме це „навпаки" вважаємо за дуже важливе, хоч до нього не додано жадних вияснень. Проте, висновок ясний і логічний: Українська Дивізія, борючись проти большевицьких військ та постачаючи зброю і людей для Української Повстанської Армії, що рівночасно стояла в затяжній боротьбі проти большевиків і нацистів, боролася виключно за волю України та за інтереси Америки і її союзників. Дивізійника Прончака звільнено від обвинувачення і депортаційний процес припинено.

Позитивне вирішення „справи Прончака" є індивідуальне і не розв'язує автоматично всіх інших таких чи подібних випадків. Усе ж таки воно створює прецеденс, який може бути рішальний і в цих „інших випадках", якщо такі є. І тому та з багатьох інших мотивів це рішення Найвищого Іміґраційного Суду є направду доброю вісткою.

„АРОҐАНТНІ ПРОХАЧІ"

Президент Айзенгавер, закладаючи своє „вето" проти закону про звільнення з-під федеральної контролі приватної експлюатації природних газів, подав за арґумент „ароґантні" заходи, що їх уживали приватні особи, заінтересовані в тому, щоб той закон перейшов у Конґресі. Різкий вислів, ужитий Президентом, відразу зактуалізував проблему „лаббістів", себто осіб, які в конґресових „передпокоях" — „лаббі" — шукають можливостей, щоб вплинути на конґресменів чи сенаторів у потрібних їм справах.

Українська мова не знає відповідного слова на „лаббіста", бо це поняття витворилось в умовинах, чужих для української історії. Постав цей тип людини — і взагалі ціле те явище — в часах королівської Франції, коли треба було годинами вичікувати в королівському палаці, поки бажаючого допустили перед обличчя монарха. Німці викували за французькою мовою окреме дієслово „антішамбрірен" — пересиджувати в передній кімнаті, а — в ширшому розумінні — переговорювати в кулюарах, чи пак „оббивати пороги", вживаючи всяких можливих заходів, щоб дістати згоду на свою просьбу. Робити заходи в користь якоїсь конкретної справи на терені американських законодатних палат — це законне право американського громадянина. Воно має свій корінь в Конституції, яка, у своєму першому Додатку, ґарантує „Право петиції". Якщо американський громадянин, окрема особа чи установа має право зголошувати до Конґресу петицію в будь-якій справі, то вона, логічно, повинна мати право також старатися, щоб ту справу корисно для внескодавця вирішено. Джан Кеннеді, демократичний сенатор із Массачусетсу, який вмістив на цю тему велику статтю в останньому недільному додатку до „НЙТаймсу", звертає увагу, що те право є власне одною з наймаркантніших рис, які відрізняють демократичну систему від диктаторської: законне право громадян впливати на постанови законодатних палат.

Проте, „лаббісти" використовували те своє право так яскраво спробами перекуплювання окремих законодавців, що в історії американського Конґресу було багато подібних випадків, як теперішня, відома з щоденних новинок, спроба перекупства кількох сенаторів у користь згаданого закону про безконтрольне добування природного газу. Сенатор Кеннеді пригадує безцеремонність, з якою Семюел Колт, власник патенту на виріб славних револьверів „кольтів", старався грішми (до висоти $10,000 для конґресмена), вибагливими прийняттями у вашинґтонських ресторанах та масовим роздаванням згаданих револьверів, дістати різні привілеї для своїх патентів. У цій справі відбулось теж Конґресове слідство. Такі справи, як закон про взаємний торговельний договір, інтереси великих залізничних компаній в часах будови залізничних ліній, закон про тарифи на імпорт-експорт товарів, заходи деяких закордонних держав дістати позички чи інші привілеї, прерізні справи великих промислових концернів і т. д. і т. п. — всі вони мали своїх адвокатів, які заходжувалися дістати згоду — чи заперечення — від Конґресу. Їхні заходи були етичні — або й не були такі, як слід, і були інколи тавровані також попередниками теперішнього Президента. Конґресові слідства й гострі виступи Президентів, самого Конґресу і публічної опінії проти таких неетичних метод присднування собі прихильности окремих законодатців довели до зміни цілої методики „лаббістів". Замість того, щоб перекуплювати законодатців, заінтересовані в різних справах користувались речовими арґументами і давали фахові пояснення законодатцям, здебільша потрібні їм для з'ясування собі з-правила складних проблем, що їх мають вирішувати.

Однак, щоб законом обмежити можливості зловживання конституційним правом петиції і підтримуванням їх „лаббізмом", прийнято в 1946 році окремий закон, за яким компанії, заклади чи установи, юнії й організації, які заінтересовані в Конґресовому законодавстві і хочуть на нього безпосередньо впливати, зобов'язані зареєструватись, назвати поіменно осіб, що будуть в їх імені заходжуватись в кулюарах Конґресу, складати щомісячні звідомлення про видатки на ті свої заходи перед Конґресом та взагалі про свою працю. Адвокати, які роблять заходи перед Конґресом в імені своїх фірм чи окремих осіб, мають право на винагороду. Коли ж вони вимагають винагороди за діла, доконувані конґресменами чи сенаторами безплатно, в рямцях їхніх обов'язків супроти виборців, то це вже перечить духові згаданого закону з 1946 року. Коли приймали той закон, то при доказуванні його потреби казали, що Конґрес і загал громадянства зобов'язані знати, хто саме впливає на законодавство і кому залежить на такій чи іншій конкретній справі. Коли зареєстровані „лаббісти" вносять меморіяли, пишуть пояснення, предкладають додаткові документи до справи, в якій вони зацікавлені, шукають безпосереднього побачення з законодатцями в мурах Конґресу чи поза ними і стараються переконати законодатців розумовими й етичними способами, то це в порядку. Коли ж вони стараються перекуплювати їх — то це засіб недопускальний. Саме у випадку закону про користування джерелами газу трапились такі недопускальні методи, що їх Президент назвав „ароґантськими".

Практичний наслідок обурення Президента такий, що заповіджено вже окрему сенатську комісію, яка, мабуть, не обмежиться справою одного того закону про природний газ (до речі, „вето" Президента практично той закон похоронило, бо тепер в Сенаті не знайдеться потрібних двох третіх голосів, щоб „перекинути" президентське становище), — а займеться взагалі проблемою „лаббістів". Сен. Кеннеді твердить, що їх є зареєстрованих коло 4,000 осіб і організацій, він подає теж цікаві цифри про фонди, що вони ними розпоряджають. Практика показала, що закон з 1946 року все ще дає можливості для такої поведінки „лаббістів", яка перечить або законам, або — формально обертаючись в рямцях законів — фактично перечить публічній етиці і добрим обичаям парляментаризму. І тому не є виключене, що у висліді цього нового переслухування спеціяльною сенатською комісією закон з 1946 року буде змінений або доповнений. Це новий добрий знак, що американський парляментаризм щораз кращає і ліквідує нездорові явища, що їх годі було згори передбачити.

Ярослав Курдидик

НОВІ АСПЕКТИ У СВІТОВІЙ ОБОРОННІЙ СИСТЕМІ

Із шпальт щоденної преси не сходять прийняті вже сьогодні терміни — „атомовий вік", „атомове майбутнє", „атомова війна". Читаємо фантастичні тиради вчених, які розписуються про найближче майбутнє, коли то вдасться запрягти цю демонічно-потужну атомову силу на послуги й добробут усього людства. Деякі з цих описів нагадують нам повісті Жюля Верна, які здійснюються на наших таки очах.

Холодна війна не припиняється, а, навпаки, щораз більше прибирає на силі. У ній, як у підготовчій стадії до гарячої війни, кожна із заінтересованих сторін намагається перехопи ініціятиву.

Практика ворогів вільного світу не змінюється — говорити про мир і пропонувати пакти приязни із занудливою московською нахабністю, а впарі з тим зброїтися з комуністичною послідовністю. Чимало політиків Заходу робили собі ілюзії, що, після смерти ненаситного у своєму імперіялізмі Сталіна, його замінили зовсім „інші" люди у своїх політичних наставленнях, байдуже, що вони були колись його найближчими „соратниками". А коли розстріляно за старі великі злочини „жертвенного козла" Берію — на Заході відкрилися уми, душі й серця, мовляв, аж тепер прийшла пора для беззастережної коекзистенції. Очевидно, що большевики від смерти верховода Сталіна не змарнували ані хвилини, і цей період часу можна сміливо прирівняти до „медового місяця" колишньої німецької політики з 1939-1940 р. Гітлер добився був тоді у Кремлі таких велетенських успіхів, що цілий світ тетерів з подиву. З німецького ж боку це був найпростіший розрахунок у площині часу й стратегії — вибити з ладу мілітарну загрозу Заходу, а там, маючи вже не загрожені ніким плечі — кинутися з типовою тевтонською фурією на свого союзника з Москви і знищити його з помічччю доставлених ним же бензини та хліба...

Ту саму тактику, тільки у дещо зміненому варіянті хочуть перевести в діло большевики. Здобутися на таке могутнє бойове летунство й протилетунську оборону, якими розпоряджають не лише ЗДА, але також — посередньо через НАТО і СЕАТО — більша кількість держав вільного світу, большевикам не під силу. І тому вони намагаються перевести в діло диявольський трюк, над здійсненням якого працюють і виснажуються не віднині. Совєти примушені довершити щось таке, чим можна було б вирівняти перевагу силового балянсу Заходу. Кінцеве завершення цього пляну до подробиць нагадує колишній плян Гітлера — забезпечити собі ґрунт під ногами у найближчих стратегічних периферіях, а тоді розбудованими далекосяжними і міжконтинентальними ракетними стрільнами вилучити всю протилетунську оборону Заходу. Стероризувавши спочатку всіх найближчих сусідів загрозою компл[е]ктного знищення, ударити з черги по головній централі вільного світу — ЗДА.

Сьогодні є багато західніх воєнних фахівців, які схиляються до тієї думки, що коли б Совєтам пощастило здійснити їхній задум хоч би й на половину, тоді вся західня оборонна система, розбудована й базована головно на переваз[і] летунства, з розтягненням її дій також і на всі бази, може виявитися не актуальним фактором, а такою неспівмірною і відсталою, якою є тяглова жива сила супроти сили моторів.

І тому, коли читаємо заяви таких авторитетів в обороні ЗДА, як сен. І. Джансон, чи бувший секретар летунства С. Саймінгтон, що Совєти, мовляв, готові випередити американців у будові далекосяжних ракет, в тому числі й міжконтинентального типу, які своєю швидкістю перевищують здогадно всі досі випродукувані ракети ЗДА, а далі, що ЗДА почали відставати також у будові міжконтинентальних турбоджетових бомбовиків — то це є дійсно трагедія американської нації.

Не менш цікавою є також заява секретаря Доналда А. Кворелса про те, що ЗДА мусять негайно перейти в авіяційній продукції на повні три зміни, нагромаджуючи водночас у відповідних місцях матеріяли для авіяційної продукції на випадок, коли б транспортова система була пошкоджена ворожими налетами. Тільки тоді, коли ми поставимо авіяційну продукцію, а головним чином виробництво ракет на найвищому рівні, — каже Кворелс, — ми можемо бути певні, що загроза зменшиться. Цю програму, що має назву „редінес проґрам", вже розпочато і вона включає м. ін. побудову авіоносця типу „Форестолл" з атомовим погоном, 6 фреґатів і 8 крижляків, вивінуваних повністю у ракетні виклдні найновішого типу.

Останні заяви про те, що коли ЗДА будуть примушені вести війну навіть місцевого засягу, вони використовуватимуть свою найсильнішу зброю, щоб негайно розгромити ворога — мають теж свою належну силу. ЗДА аж ніяк не легковажать Совєтів, які останнім часом почали не тільки загрожувати розбудовою летунства, але й устами колишнього „приятеля" з минулої війни, маршала Жукова заявляють чванькувато, що, на випадок війни, будуть бомбити американські міста атомовими й водневими бомбами.

Сто років тому була така устійнена засада, що той, хто володіє морями, той володіє світом. Ця засада залишилася діючою і надалі, з тією зміною, що хто заволодіє просторами, той заволодіє світом.

Любомир О. Ортинський

ДАЛЕКОСЯГЛІ ЗМІНИ В НІМЕЧЧИНІ

Мюнхен. — У переповненому мюнхенському трамваї, на пішоходах Штуттґарту чи у франкфуртських ресторанах звучить дискантом, на тлі місцевих діялектів, голосний „шнотріґер" берлінця, звертає увагу акцент саксонця або горлова вимова бранденбуржця. В баварському Авґсбурзі, вестфальському Падерборні чи долішньосаксонському Ганновері діють „свої" товариства, є „свої" льокалі, а берлінці мають власний карнаваловий баль „а ля Курфюрстендам" у Мюнхені.

Внаслідок масової внутрішньонімецької міграції останніх років, понад два мільйони німців з совєтської зони Німеччини, або — як звучить офіційна назва — Німецької Демократичної Республіки, висіли на станції Волі на берлінському Цоо чи перейшли на Захід лісами Тюрингії і, як уміють та можуть, влаштовуються в Федеративній Республіці Німеччина. До речі, влаштовуються не найгірше.

Drang nach Osten

Від часів німецького ордену Хрестоносців погляд німців був спрямований на Схід. Століттями йшли в цьому напрямі колони їхніх воїнів, валки хліборобів-колоністів, місіонарів, купців і майстрів. Запрошувані місцевими королями та князями або таки прямо мечами прорубували собі шлях, а маґдебурзьким правом закріплюючи за собою привілеї, вони досягнули окремими островами берегів Волги і узбережжя Чорного моря. Більшість нащадків цієї великої колонізаторської акції европейського Сходу втопилась в автохтонному морі місцевих народів, засимілювалась і тільки прізвища прозраджують їхнє німецьке походження. Але частина таки залишилася вірною своїй первісній батьківщині, і до останньої світової війни жила або компактними групами або розпорошено серед місцевого населення. Назагал вони добре співжили з господарями землі, і щойно гітлерівська політика, що хотіла використати їх для поневолення европейського Сходу, не лише перервала це співжиття, але й дала початок протилежному напрямкові німецького маршруту.

Drang nach Westen

насправді зліквідував усі надбання німецьких колоністів на протязі віків, а частково триває й по сьогоднішній день. Його продовження — це ті понад два мільйони німців з совєтської зони Німеччини, які збільшили дев'ятимільйонове число німецьких утікачів і заокруглили його, покищо, до одинадцяти мільйонів.

Абстраґуючи від причин, законности чи справедливости такого масового виходу чи вигнання на Захід, доводиться ствердити, що цей Drang nach Westen став сьогодні фактом, трендом у демографічній структурі сучасного німецького простору, що затяжить над майбутнім Німеччини під оглядом культурним, економічним і політичним.

Бо хоч теперішня, зумовлена совєтським режимом, хвиля на Захід одного дня припиниться і почнеться частковий відступ, розгущування західніх німецьких країн (в першу чергу треба числитись з відпливом з-поза Ельби), центр ваги майбутньої Німеччини в культурному, економічному й політичному сенсі пересунувся таки на Захід. Створені тут, спершу як переходові варстати праці, цілі галузі індустрії, щораз глибше закорінюються в німецьке економічне життя, набирають стабільности, і вже сьогодні тяжко собі уявити наглу зміну, переставлення цілого господарського напрямку, що дає працю цим додатковим мільйонам із східніх провінцій. Фактом є, що німці зуміли включити цих одинадцять мільйонів утікачів у свою економіку, створити для них добрі побутові можливості і прикріпити до землі.

І вже з погляду людських резерв сумнівним є, чи могли б дозволити собі німці сьогодні чи в недалекій майбутності хоча б на частинний Drang nach Osten. Нам здається, що він уже неповторний і що з цього факту здає собі справу поважна частина критично мислячих німців. Роля культуртреґерства, місія німецького майстра і вчителя в основному закінчена, і майбутні стосунки німецького народу з його східніми сусідами формуватимуться на базі білятеральних договорів, на ґрунті обопільного обміну добрами і послугами. І не лише неактуальним стає питання німецької геґемонії в Европі, — навіть економічна експансія в умовах сьогоднішнього „малого" світу і при наявності індустріялізації Східньої Европи стає мало правдоподібною, а принаймні виключає монопольні позиції. Сьогоднішній стан культурного, цивілізаційного і економічного розвитку Східньої Европи досягнув, не зважаючи на тиск большевицького режиму, такого позему, що на пенетрації чужого капіталу багато місця не залишилось.

Modus vivendi

Спостерігаючи формування майбутньої східньої політики Німеччини, вахляр якого доволі великий, доводиться ствердити, що, крім голосної і безальтернативної, а може й безкомпромісової концепції земляцтв, що поворот до старих кордонів (дехто навіть думає про кордони з 1917 р.) вважає за непорушну догму, є вже кола, які тверезо дивляться на положення, усвідомили собі з'ясований вгорі демографічний тренд і прийшли до висновку, що його не легко завернути. Зокрема, на польському відтинку починає оформлюватись з німецького боку гурт людей, які щиро бажають знайти із своїм сусідом якийсь сприйнятний модус вівенді. Покищо йде на шпальтах журналу, зближеного до кіл міністерства закордонних справ („Дер Европеіше Остен"), польсько-німецька дискусія, чільні польські публіцисти на сторінках паризької „Культури" закликають до застанови над майбутніми польсько-німецькими стосунками, і підготовляється ширший науковий обмін думками.

Занотовуючи це, на нашу думку, відрадне явище і не входячи в деталі, поки справа ця в стадії підготови, вважаємо, що зміни, які зайшли в німецькому просторі і в сусідніх країнах, настільки глибокі, що тільки на підставі їх, власне взявши їх до уваги, можна приступати до розв'язки „гордіївських вузлів", що остаточно мусять бути в мирний спосіб полагоджені, якщо реґіони Середущої і Східньої Европи не мають залишитися вічним плацдармом для змінних напрямів — drang'ів.

О. Дереш

ВІВЧАР

(2)

Та нараз він знову зробився невеличкою майже непомітною плямою. З-поза дерев вибіг на поляну засць, пробіг кілька кроків, зробив стовпця і уважно розглянувся. Не помітивши нічого підозрілого, побіг до дикої яблуні, що росла недалеко лісу і почав ласувати її корою. Лис поволі, припадаючи до снігу посунувся до яру, що був недалеко яблуні. Коли засць перестав гризти кору і оглядався на всі сторони, лис ще більше припадав до снігу й лежав непорушно. Отак відсунувся до краю яруги, оглянув її, висуваючи вперед голову, і зник з овиду. За хвилину недалеко яблуні появилася на снігу жовта пляма, а за нею двоє хитрих очей, що міряли віддаль та обмірковували плян скоку. Над яром виднів малощо помітний горбочок снігу. Лис перейшов яром вбік і висунувся з-поза горбочка. Ще на три кроки ближче до жертви. Лис зосередився в собі, напняв мускули, відірвався від землі і скочив на горбок. Та його задні лапи не знайшли опори і потрапили в порожнечу. Сніг завіяв малесеньку крислату сосонку, присипав її зверху легкою верствою снігу, що запалася під вагою лисячого тіла. Хоч лис одразу схопився на чотири лапи, але зуминка рішила про його невдачу. Засць почув незвичайний шерех, притиснув вуха до голови й утік в захисний ліс. Лис з розгону пробіг ще пару кроків, та коли засць зник за стіною лісу, він спинився.

— „Біжи, дурний, біжи, — однаково не зловиш його в лісі, — міркував собі Андрій, вдоволений з невдачі лиса. — Він у лісі має сотні стежок. Ану будь мудрий і попади на правий слід. Ти за ним гониш, думаєш, що вже його зловив, а він стрибнув на сім кроків у бік, зробив ключку одну, другу, знову заключив і зашився собі під яличку або сухий кущ, що пройдеш коло нього й сліду не знайдеш. Ти, хитрий лисе, думаєш, що всі розуми поїв. Зайця зловити, то не дурну курку витягнути з курника. Ти, старий лисе, думаєш, що зайці тільки тому й живуть на Божому світі, щоб тобі за жир служити? Все одно всіх їх не переїж і не винищиш. Твоя лисиця тільки раз на рік приводить на світ малята, а зайці народжуються пятьшість разів на рік, і то по троє, по четверо нараз. От у березні ще сніг лежить на землі, а зайчиха вже знайшла собі затишне місце і годує зайчата. Кволе, недорозвинене гине, а сильне, здорове переживає сніг, дощ, плюту і приводить знову на світ нове покоління. Ну і злови такого, як він спить з розплющеними очима і кожної хвилини готовий до скоку. Тут і твої хитрощі не поможуть. — Гей, босик, — підвівся Андрій з пенька, — доволі ми вже відпочали, пора й нам братися до праці! Ти добрий собака, що не пустив звуку, дивлячися на лиса та зайця. Я на твоїм місці не видержав би.

Вівчар усміхнувся радісною, тихою усмішкою, вдоволений з невдачі лиса, погладив собаку і пішов в глибину лісу. Ішов поволі, уважно оглядаючи кожний слід, що говорив до нього зрозумілою мовою. Ось по снігу проскочила була лісова куна, полізла по стороні дерева, не обліпленій снігом, перескочила по галузях кількох дерев, спустилася на землю, залишила кілька ледве помітних слідів на снігу і, заплутавши дальшу тропу на кількох деревах, зникла з овиду. Вівчар ходив по слідах, шукав кругом, зазирав на дерева, але ніяк не міг розв'язати крутої кунячої дороги навіть на новій пороші, бо по півгодинному прослідженні опинився на тому самому місці звідки почав розшуки. Махнув спересердя рукою і пішов далі, туди, де проживав грубший звір.

На старому зрубі враз спинився: між кущами мигнули й застигли в безрусі сірі плями. Собака, витягнувши голову, жадібно вдихувала випари звірячого тіла й вся тремтіла від напруги. Кроків за сто перед вівчарем стояло стадо сарн і дивилося насторожено в його сторону. Молоді, з великими синіми очима, перехиляли голови набік, щоб з'ясувати причину переполоху. Не помітивши нічого підозрілого, спокійно почали зривати з кущів сухе листя. Та старий досвідчений сернюк недовірливо глядів в сторону, звідки почув підозрілий шелест, і глибоко втягав повітря, розширяючи ніздрі. Запах був чужий і ворожий. Сернюк видав крик перестороги, і стадо, проскочивши через дорогу, миттю зникло в тіні старих смерек.

— „Бідне сотворіння, — подумав вівчар, — може зимою найбідніше з усіх. Як по відлизі вхопить мороз і замерзне сніг, проломлюється бідацтво маленькими ратичками на льодоватім снігу і ранить ноги. Важко тоді втікати перед ворогом. А їх у сарн богато. Ненажера-вовк, кровожадна рись, ли[с] на молодого підлітка скочить, ну, та й людина не щадить. Здичавіла собака заблукає в ліс і гонить за ними, немов навіжена. Думають, що серни тільки в утечі шукають ратунку. Воно направді так може й є, але не завжди. Коли серна породить двоє, а часом і троє молоденьких на тонесеньких довгих ніжках, то боронить їх з нараженням свого життя. Коли їм грозить небезпека, то вони лягають собі в траві або папороті і лежать тихесенько, а сарна, схиливши вперед голову, кидається щосили на лиса чи собаку, або йде на хитрощі і біжить, не спішачись геть, заманюючи ворога в противну сторону. Так уже Бог дав кожній матері відважне й повне любови серце"...

Вівчар перейшов через зруб, перескочив малий поточок, вкритий місцями льодом, і вийшов на сіножать, що межувала з громадським лісом. На сіножаті стояло кілька оборогів сіна, запорошених снігом. Коло першого оборога запримітив кілька великих слідів. — „Олені!", — промовив сам до себе і, переконавшись, що сніг в слідах ще не замерз, взяв собаку на припону й обережно виглянув із-за оборога. Під лісом коло другого оборогу стояло стадо оленів і спокійно їло сіно. Вівчар почув, як раптом забилося йому серце, і вхопив за стрільбу. Але враз стримав себе:

КРИНИЦЯ

В моїй уяві виринають лиця
З глибин дитинства, що давно [було.
І часом сниться степова [криниця,
Й холодне й чисте джерело.

Ріка Інгул у сяйві серебриться.
Сумні могили. Степове село.
І над баштаном гостра [блискавиця,
І тиші всеосяжнеї крило.

О, краю мій! О, сторо[н]о [південна,
Моя кринице чиста і студена,
Мої, росою пройняті, пісні!

Я воду пив з криниці не одної,
Але такої чистої, ясної
Ніколи не траплялося мені.

СТ. КРИЖАНІВСЬКИЙ

Читайте українські книжки й газети, бо чисте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

В ПОКЛОНІ ГЕРОЇНЯМ

(З приводу маніфестації українського жіноцтва в Ню Йорку)

Многострадальний Ти, Великий наш Народе!

Незламний і Геройський Ти...

За Бога й Батьківщину, за волю на своїй Землі віками віддають своє життя Сини Твої.

Дочки Твої.

Багато ясних Імен по смерті вічно жити будуть. А скільки, скільки тих, що тільки Бог на Небі знатиме про них?!

Великих Героїв і Богу і людству дав нарід наш.

І ми, що нас Всевишній щастям жити на волі вдарував, вшановуємо їхню Світлу Пам'ять.

Їх було так, так болюче багато.

Але сьогодні хіба кожний знає й відчуває, в поклоні кому ми з гордістю і з болем пишемо ці рядки.

Бо є велика, свіжа рана. Священна рана.

Як рани на Хресті Христа.

Розпяті і розчавлені на землі, землі далекій і чужій, лежать скривавлені серця.

Не п'ять, не десять їх, не сто, а п'ять сот.

П'ять сотень Богу й Батьківщині відданих Дочок народу нашого.

Наших сестер.

⁂

Рука диявольська — та, що катувала їх, усім відома.

Вона тдна — чи в Києві, чи у Вінниці, чи у Парижі, чи в Роттердамі, чи в Караганді, в Кінгурі.

Стає вона із кожним разом все більше жорстока.

І тим все ближче насуває для себе страшної — також невиданої — кари час.

Чи мало вже терпіла — і терпить далі — українська жінка і голоду, і каторги, і найдорожчих, найбільш болючих втрат...

Так як Христос, і терпеливо, і гордо, і незламно, несуть дочки народу нашого найважчий на Голготу Хрест.

І це, здається, таки вже приходить, кінець Хрестової путі:

П'ять сот нараз, невинних і беззбройних жінок, двадцятого сторіччя танки розчавили на землі.

Дай Господи, щоб нарешті Їх Серця Нашою Вільною Землею, за яку так геройчно гинули Вони, на віки воскресли!

⁂

П'ятьма сотками ясних зір Їх Душі дивляться на світ, на землю з Неба...

І бачуть нас.

То ж будьмо гідні Їхньої пожертви ми!

Так само, як Вони, сціпивши міцно руки, ішли з посвятою на смерть, підім же ми з посвятою разом у життя і працю во Ім'я тієї ж Справи!

І всі в молитві голови разом схилім.

В поклоні Героїням!

Ф. С.

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН В ЗДА

Доповідь проф. Ю. Перхоровича: „Найстарші згадки про Волинь: Ерідан-Горинь"

На засіданні Секції Античної Історії УВАН у ЗДА, 27 листопада 1955 року проф. Ю. Перхорович зробив доповідь на тему: згадки про річку Горинь на Волині в античних істориків. Доповідач висловив думку, що річка Ерідан, про яку у 7-4 сторіччях до Христа згадували історики Гесіод, Геродот, Ктезій і Херілій, є ніщо інше як найбільша (418 км) волинська річка Горинь, назва якої була сполучена з кельтським словом „дан", що значить „річка": Горинь-дан — річка Горинь.

Як підстави для цього твердження проф. Перхорович висунув такі мотиви: Горинь — річка Скитії — знаходиться найближче до Ольвії, де був Геродот. У всіх згаданих істориків як говориться про Ерідан згадується бурштин. Річка Горинь відома саме знахідками бурштину: у Домбровиці над Горинем і досі знаходять гарний бурштин. Є відомості, що й у стародавні часи було відомо про ці родовища, про що свідчать знайдені на Волині скарби. Гесіод оповідає міт про Фаетона і каже, що сльози сестер, пролиті над Еріданом, сонце перетворило на бурштин. Ктезій згадує, що Ерідан знаходиться в Медії. На думку доповідача, ця згадка також знаходить пояснення: згідно з Геродотом, на північ від Дунаю кочував нарід Сігінців, що походив від Медів і був назвою та деякими звичаями подібний до циганів.

На Волині біля Степаня над Горинем у 1929 році знайдено самородну мідь і сліди передісторичних копалень міді. Села, де самородки знайдено, мають назву „Мидськ" — Великий і Малий. Треба думати, що назва сіл, як і назва металю зв'язані з іменем Медів-Сігінців.

Після доповіді відбулась дискусія, під час якої переважно обговорювано вірогідність джерел.

Н. П.

Доповідь проф. Джана Армстронґа: „Апарат КПУкраїни після Єжовщини"

26 січня 1956 року відбулось засідання Комісії для Вивчення Пореволюційної України і Совєтського Союзу, на якому виступив з доповіддю д-р Джан Армстронґ, автор книжки „Український націоналізм".

Доповідач сказав, що тема його доповіді — „Панівна кляса на Совєтській Україні" — є наче контрапунктом для теми „Український націоналізм". Він повідомив, що вже кілька років цікавиться проблемою керівних комуністичних кадрів на Україні і для того вивчає українську совєтську пресу, мемуари партизанів, а також німецькі матеріяли.

Роки 1938-39 були часом повної зміни провідних кадрів на Україні і з цієї доби і почав свої дослідження доповідач, звертаючи увагу на кадри, не нижчі рівня Обкому КП України. Технічно він упорядкував дві картотеки: одна — з особами, що належать до провідних комуністичних кадрів України, а друга — з певними посадами в комуністичній єрархії. Ці картотеки дають змогу стежити за діяльністю окремих осіб і за тим, як часто та як саме міняються люди на певних посадах. На підставі цих даних можна зробити певну аналізу системи. Доповідач, зокрема, підкреслив, що в складі керівних членів ЦК КПУ помічається велика плинність. Наприклад, з 59 членів, що були в 1939 році, в 1941 році лишилось 30, а в 1952 — вісім. Секретарів обкомів, наприклад, часто переводять з однієї области в іншу. Людей з посади другого секретаря здебільшого висувають на першого секретаря. Тих, що працюють у галузі пропаґанди теж часто зміщають, але посади вони здебільшого дістають знову в галузі пропаґанди. Відносну сталість можна відзначити у підборі людей, відповідальних за кадри. Дуже часто секретарі в справах кадрів лишаються на своєму пості все життя, хоч часом їх висувають на другого, а потім на першого секретаря Обкому. Також більшменш сталі кадри працюють у керівництві профспілками та комсомолом.

На Україні комуністичний апарат є організованою машиною, яка показала певну гнучкість, війна була пробним каменем для провідних кадрів.

Проф. Армстронґ уже зібрав великий матеріял, який допоможе зробити висновки щодо складу, характеру і динаміки керівних комуністичних кадрів України в окремі періоди новітнього часу. На думку доповідача, це дасть змогу зрозуміти ряд проблем внутрішнього керівництва комуністичною партією України, а також методи управління комуністичною державою.

Л. Д.

І ЗНОВУ ЯК ПЕРЕД П'ЯТЬМА РОКАМИ

Коротке повідомлення: 14 лютого 1956 причалює до Ню Йорку корабель Ленгфіт. ЗУАДК має перебрати 20 родин, в тому 10 приїжджає до Филаделфії.

Завдяки тому, що працюю в УНСоюзі та можу диспонувати часом, можу зустрічати в пристані новоприбулих. Ранній поїзд — і я о год. 7 ранку вже в пристані. Входжу у велику галю. Ще рано, пусто.

Декілька хвилин перед восьмою починається рух. Приходить пані Курило, ділова і поважна, а з нею невідступні її товаришки праці пані Пелешок і пані Бенцал. Мені приділили працю перебирати людей з корабля. Радий я з цього, бо це перша зустріч з прибулими і найбільше вражінь. Поруч мене є представники інших допомогових Комітетів. Золоті букви на синій опасці з назвою ЗУАДК, що в мене на руці, знані тут як Український Комітет. Ось вже симпатичний моряк спрямовує до мене перших іміґрантів, у них на плащах видніє відзнака ЗУАДК, це подружжя і троє малих дітей, вітаю їх українською мовою, на їхніх обличчях здивування. Досі їх попихали та руками пояснили, де і куди треба йти, вони не чули „хрещеної мови", а тут несподіванка, радіють, що можуть в Америці легко порозумітися. Даю їм короткі пояснення, а передусім спрямовую до стола Американського Чорвоного Хреста, де дістають вони теплу каву. Це для них приємна несподіванка, що їх вітають і принимають справді тепло. За цими ідуть другі. Рух більшає, а біля мене вже більше цікавих, випитують про все. Щастя, що прийшов д-р Демидчук та п. Г. Яремчук, можна вже всім відповідати на запити. Деякими вже занимаються наші пані, помагають відшукати пакунки. Одна жінка з дітьми, що її я першу перебрав з корабля, вже позбулася першого переляку і сидить на валізочках з дітьми та в дуже чемний спосіб просить мене пояснити її таку справу: їй говорили в Европі і „так в паперах стоїть", що в Ню Йорку має її перебрати пані Курило, а тут вона не бачить пані Курило, невже ж вона не туди попала. Успокоюю її, але непевність і тривога не уступають з її обличчя. Врешті веду її в другий кінець галі, де пані Курило полагоджує справи дальшого транспорту. Глибоке зітхання і радісна усмішка, що врешті побачила вона справжню пані Курило (бо так в паперах стоїть написано).

Скоро і вправно переходить перевірка. Багато в тому помагають наші пані зі ЗУАД Комітету, даючи інспекторам потрібні вияснення. Наші іміґранти оживають та засипують нас низкою питань. Цікаво підкреслити, що часто до нас звертаються інші іміґранти, які приїхали через інші організації, інколи навіть запитують німецькою мовою. Багато цікавих запитів, що треба було привести зі собою до Америки. Відповідаю коротко — брати треба було все барахло, яке мали, бо з того є потрійна користь 1. є що через дорогу двигати, 2. є зацо платити при транспорті, 3. буде що викидати на сміття за деякий час. Це впроваджує всіх у веселість. Є деякі веселі моменти при перевірці пакунків, але це вже треба віднести на конто не Зудаківських іміґрантів. При одному пакунку інспектор не годен договоритися. Іміґрант держить в паперовій торбі коло двох фунтів якогось товару і завзято по німецьки пояснює, що це є „ґут лейм, Гольц лейм". Перeповідаю інспекторові, що це „вуд ґлю". Здивований і усміхнений інспектор не має дальше охоти переглядати подібних скарбів, здвигає раменами і відходить.

Врешті виходимо вже на „волю". Збираю разом „своїх" филаделфійців на станції. Ждемо на поїзд. Ведеться жива розмова. Розповідаю про Америку. Жадібно розхоплюють часопис, діти вже переглядають „Веселку", просять, щоб їм дати ще, старші переглядають брошурку, видану УНСоюзом „В країні волі" — їх цікавить все. Це перші їх безпосередні, живі зв'язки з нами, що вже довше в Америці. Вони почуваються якось відрадніше, бо з ними представник ЗУАДК-у. Побіч нас сидять інші іміґранти, що приїхали завдяки іншим організаціям, їдуть також до Филаделфії, не годні порозумітися німецькою мовою з працівниками залізниці. Стаю їм в пригоді. Це їх осмілює і знову запити про Америку.

Приїжджаємо до Филаделфії. Ждуть деякі спонзори на приїжджих, перебирають їх. Залишаються ще три родини, які приїхали на т. зв. анонімові ашуранси. Цих помагає мені розмістити пані Штоґрин, головна радна УНС, яка в тій справі виїхала на станцію. Виправді мешкання для цих родин я з доручення п. д-ра Галана заздалегідь підшукав, але це ще не розв'язує вповні справи. Є малі діти, а всі вони без пакунків та без грошей. Та і ці справи ми полагодили. Наступного дня інформую д-ра Галана про стан справи та прошу, щоби ЗУАД Комітет допоміг матеріяльно в цих перших днях тим, які не мають спонзорів. Д-р Галан з місця видає мені під розписку потрібну суму на покриття винайму мешкання і на хвилеве прохарчування. Відвідую приїжджих по черзі. Радіють, що є ЗУАДК, що є наші установи, які в перших днях їм помагають. І знову нові проблеми, шукання праці та незнання мови. Та і це поволі переборюють. Вже в першому тижні повелося примістити 5 осіб в різних підприємствах. Правда, що багато в тому всьому було клопотів і ходження — та ще більше морального вдоволення. Згадуючи це в тиху вечірню годину, стають перед очима і далека Европа і корабель і пристань і перші вражіння, зустріч — є хтось, що заопікується іміґрантами, а скільки в тому добра для людей, для громади приносить у тихій, повседенній праці ЗУАДК та ті пані, що безінтересовно стільки разів вже виходять на зустріч новоприбулим, помагають в перших хвилинах. Хто зна, чи не найбільша в тому справжня суть патріотичної праці — Свій для Свого.

І. Скочиляс.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

Тичинині „поезії"

Літературознавець С. Шаховський в „Радянській Україні" з 27 січня ц. р. присвячує статтю творчості Павла Тичини. Він пише, що „поет продовжує розширювати межі тематики своїх творів: в 30-х роках включив в орбіту своїх творчих спостережень життя народів Радянського Союзу, а в наші дні оспівує вже польських друзів і друзів демократичної Болгарії, пише про пробудження почуття солідарности в Шотляндії і про допомогу індійському народові." Тим часом з цитованих критиком уривків віршів Тичини видно, що, не зважаючи на поширення тематики його творчости, мистецький рівень її так занепав, що вже годі шукати в ній якоїсь поезії. Ось як пише, наприклад, Тичина про „спільні трудові професійні інтереси":

При верстаті видно ось жінку чорноброву.
Іде до неї Штирова, прогорта основу,
Пальці щось знаходять там, нитку обривають,
А навкруг всі дивляться, всі спостерігають...

А чим, наприклад, відрізняється такий Тичинин „вірш" від звичайного пропаґандивного плякату, приліпленого десь в канцелярії совєтської установи:

І тут всі, підзівшись, закричали зично:
з радянським народом в нас дружба буде вічно!
Кат війну розпалює, ворог в двері стука, —
наша ж праця мирна — є миру запорука!

СЕСІЯ ВЕРХОВНОГО СОВЄТУ УССР

24 січня ц. р. закінчилась у Києві сесія Верховного Совєту УССР. „Парлямент" Української ССР затвердив республіканський бюджет на 1956 рік в сумі 29,460,249 рублів по прибутках і в сумі 29,345,002 — по видатках, а також схвалив укази Президії Верховного Совєту про: створення союзно - республіканського Міністерства паперової і деревообробної промисловости (міністер — П. Приходченко), організацію двох союзно - республіканських міністерств — текстильної промисловости та легкої промисловости (міністри — Сенченко і Пастушок) і встановлення Державного комітету будівництва й архітектури (голова — П. Запорожний). Крім того, затверджено призначення М. Гуреєва першим заступником голови ради міністрів УССР, Я. Кабкова — міністром рибної промисловости (на місце звільненого без зазначення причини О. Ященка), а О. Збараценка — членом Верховного Суду на місце звільненого „за станом здоров'я" С. Яреська. Усі свої постанови Верховний Совєт ухвалив, як звичайно, одноголосно.

ГОТУЮТЬСЯ НОВІ МИСТЕЦЬКІ ВИСТАВКИ

(Допис з мистецьких кіл)

Минулого тижня відбулося засідання управи Об'єднання Мистців Українців в Америці для обговорення найближчої — 4-ої зряду — збірної виставки. Переглянувши експонати із ЗДА, Канади і Европи, стверджено, що є задовільна скількість творів та, зокрема, відмічено приявність нових непересічних талантів. Між іншим, від одного з наших мистців отримано серію експонатів, що були виставлені в музеї в Атенах. Тому, що 4-у виставку пересунено трохи на пізніше з огляду на виставку молодих. Мистці, які ще не встигли зголосити своїх експонатів, можуть це зробити до часу засідання жюрі (5 березня).

Обговорено також справу ретроспективної виставки на запрошення Українського Інституту в Америці, у відновлених залях закупленого п. В. Джусом палацу при 5-ій Евеню і 79 вул. З огляду на те, що на тій виставці буде багато публіки, яка відвідує недалекий Метрополітальний музей, виставка ця повинна бути зорганізована в наших умовах якнайкраще. Взагалі виставка має бути призначена передусім для американців і оце мабуть уперше відбудеться вона в бездоганних умовах виставового приміщення.

В пляні обговорення була також виставка в одному з американських музеїв, що пропонує безкоштовно залі на місяць червень. Туди пішла б розмірно невелика збірка добірних творів, як минулого року на виставку до музею в Монтреалі.

● Канцлер Аденауер, розгніваний, що його партійні союзники, „вільні демократи", зрадили його в крайовому парляменті у Надренії-Вестфалії і разом з соціялістами провалили уряд християнсько - демократичного прем'єра, заявив, що він зірве коаліцію з демократами на терені всієї Західньої Німеччини.

ЯК ДБАЄШ, ТАК І МАЄШ
(З книги „БАЙКАР")
Орли

Із поля вістку принесли,
Що люди там стебло плекали,
Про колоски ж не дбали...
Жнива! Жнива! Вістки тривожні:
Стебло високе — колоски порожні...

Іван Манило

З наших буднів

НЕМАЄ ПРИЧИНИ ДО ПЕСИМІЗМУ!

Вчора, в ресторані Народного Дому, спитав мене, несподівано, один добродій:

— Ви знаєте, що сталося?

— Що? — питаю.

— Сталін помер.

Відає я подивився на цього добродія таким поглядом, що він зразу зміркував, що я думаю про нього. Тому поквапився з вясненням:

— Так, я знаю, що сказав нісенітницю, але, бачите, так мало радісних подій у нашій буденщині, що я, час від часу, хоч тим себе потішаю, що Сталіна вже немає...

Боже мій, а я й не знав, що серед наших людей є такі безнадійні песимісти! Просто — дивно стає, що люди не знаходять в нашій дійсності ясніших моментів, які підносять на дусі, зміцняють віру в краще майбутнє нашої нації.

А такі моменти, безперечно, зустрічаються, коли не на кожному кроці, то хоч у ряди-годи і то, переважно, з нагоди якоїсь нашої, чи американської паради.

Але те, що трапилось недавно на параді в „Медізон Гарден" в Ню Йорку — то вже не підносить вас на дусі, але й наповняє ваше серце гордістю за приналежність до українського роду!

На цю параду, що її названо „Салют Айзенгаверові", прибула й наша делеґація: представники УКК та дівчата в народних строях під командою невідмінного та незаступленого при таких оказіях, прапороносця п. д-ра Соколишина.

Як там було на параді — про це докладно писала „Свобода" (з-перед кілька тижнів!) Ось надійшов, пише „Свобода", такий момент, що на величезну, вкриту льодом арену „Медізон Гарден", виїхала на ковзунах група спортовців з прапорами всіх націй і — почалася головокружна дефіляда!

І що ж тепер виявляється?.. Виявляється, що наш прапороносець, не передбачаючи такої оригінальної дефіляди, не узброївся в відповідний спортовий виряд, т. зн. не мав ковзунів! І виходила, просто, катастрофа: прапори всіх націй кружляють, з різними хитрими викрутасами, по кольосальній арені, а наш, український, стоїть, як заклятий, сумно звісивши додолу полотнище...

В такій драматичній ситуації представник кожної нації на світі втратив би голову, не знав би — що робити. Кожний — тільки не українець! Бо, ось, пан доктор Соколишин, у вишиваній сорочці, з прапором у дебелих руках, набравши відповідного розмаху — пустився на арену на закаблуках власних черевиків, або „накривачки", як казали колись хлопці в нашому селі...

Як гордий орел з розпростертими крилами промчав від одного банту до другого, там зробив „стап", розмахався і знову дав лиха закаблукам! Всі інші прапороносці кружляли довкола, наш, як представник знеоленої та непобореної нації, пер проти хвиль, навпоперек!

Ситуація була врятована, честь української репрезентації збережена.

Інша річ — я радив би тепер нашим представникам, які вибираються до американців на бенкети, чи на інші паради, забезпечуватись, „на усякий випадок", в пару ковзунів, або хоч в т. зв. „рольки", на яких ганяють наші діти по даунтаунських тротуарах...

Бо від американців всього можна сподіватися.

Ікер.

ВСЯЧИНА

ЧОМУ ВМИРАЮТЬ ЧОЛОВІКИ?

Науковці думають над тим, чому чоловіки вмирають в молодому віці від жінок. Лябораторії Еббота, які досліджують це питання, твердять, що чоловіки в віці від 15-ох до 74-ох років, на 50 відсотків можуть скорше вмерти, як жінки в цьому самому віці. Сорок років тому не було ще такої великої різниці в віці смерти чоловіків і жінок. Науковці пояснюють це явище такими способами. 1. Жінки з природи відпорніші на всякі недуги, як чоловіки. 2. Більше число чоловіків хворіє на венеричні недуги, віддається алькоголізмові, доконує самогубства і гине внаслідок нещасливих випадків. Різниця між числом померлих чоловіків і жінок така велика, що може захитатися рівновага між чоловічою і жіночою статями. Жінки пізніше вмирають, бо не журяться, не розпачають, не спішаться так під час праці, як це роблять чоловіки. Жінки дбають більше про своє здоров'я, запобігаючи самі численним недугам, про які зовсім не дбають чоловіки. І тому в цій країні більше вдів, як вдівців, і більше старих незамужних жінок, як старих парубків.

ЖІНКИ НЕНАВИДЯТЬ ЖІНОК

Психолог Нюйоркського університету запитував чоловіків і жінок про те, чи це правда, що жінки ненавидять себе взаємно. Майже всі запитувані відповіли, що це дійсна правда. Стверджено, що учениці дівочих шкіл воліють, щоб їх вчили учителі, а не вчительки, які часто несправедливі, коли треба оцінювати гарних учениць. Те саме відноситься і до всяких наглядачів („босів") у фабриках. Найбільше даються в знаки робітницям їхні наглядачки-жінки. Одна письменниця заявила: „Коли б жінки не ненавиділи себе взаємно, то вони мали б вплив на політичне життя в державі, бо їх більше, як чоловіків. Навіть у політично-державних справах жінки не підтримують себе взаємно".

● Отто Куусінен, фінський комуніст, виступив на 20-му з'їзді Комуністичної партії у Москві з пропозицією „реабілітувати" Магатму Ґанді, що його індійської філософії і ролі в історії Індії „не всі відповідно оцінили". У Совєтській Енциклопедії Ґанді названо „прислужником англійського імперіялізму".

КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ"

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ДЕНВЕР, КОЛОРАДО. — Т-во ім. Лесі Українки, Відд. 226 повідомляє всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що на річних зборах вибрано управу на 1956 рік в такому складі: К. Левченко, предс.; І. Тимкович, заст.; М. Руцціцький, фінсекр.; О. Романюк, заст.; д-р В. Ваврищук, кас.; О. Миколайський, гол. рев. ком.; Г. Бойко, член рев. ком. — Управа.

• РОЗШУКИ •

АННА КУЧИНСЬКА пошукує ПЕТРА ХМІЛЯ і його жінку Анну. Хто знав би про них, або вони самі, прошу писати на адресу:
ANNA KUCZYNSKA
5700 Azilda St.
Park St., Leonard, Que.
Canada

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 17-мільйонового майна УНСоюзу

✝

Вражена горем родина з глибоким сумом повідомляє про наглу смерть Дорогого і Незабутнього Мужа, Батька і Діда

ВІКТОРА ФИЛИПОВИЧА,

яка сталася 20-го лютого в м. Мінеаполіс, Мін.

Люба ФИЛИПОВИЧ,
Ія, Володимир, Богдан та Рома ЛІСОВИЧІ.

Замість квітів на могилу Найдорожчої племінниці бл. п. Александри Кривчун-Двораківської, що померла в Арґентині дня 27-го січня 1956 р., пересилаю 12 дол. на залишенців в Европі.

Тітка Олена Приймак-Краве з ріднею
Амстердам, Н. Й.

• РОЗШУКИ •

Пошукую вуйка Николая САВЮКА, сина Василя і Марії, уродж. в Снятині, Галичина, який виїхав до Канади маючи 16 років (теперішній вік около 60 р.). Є це рідний брат моєї мами Анастасії Савюк — замуж. Костинюк.. Правдоподібно живе в Канаді або Америці. Писати на адресу:
KATHERINA MATIASCH
18 South Elm St., Beacon, N. Y.

Пошукую односельчан з села Облазниця, пов. Жидачів, які мали б знаходитись у Шикаґо. Хто знав би про них, або вони самі, прошу писати на адресу:
PETER PREYMA
92 St. Marks Pl. New York, N. Y.

Пошукую сина Юрія ЗВАРИЧА пропавшого під Бродами. Хто б знав що про нього, прошу написати до:
ANTON ZVARYCH
826 Tripoli Street
Pittsburgh 12, Pa.

ТЕОДОСІЯ СИДОРАК пошукує Анну ТЕРПЕЛИВЕЦЬ з дому Лопацька. — Маю відомості з краю від її сестри. Прошу писати на адресу:
THEODOSIA SYDORAK
511 East 11th Street
New York 9, N. Y.

Пані Ніна МИКОЛАЇВНА
з дому Рустанович.
Прошу подати Вашу адресу.
Моя адреса:
39 Cranbrook Road
Bloomfield Hills, Mich
Микола Л. (Хоцьківський)

Пошукую стрийків Антона, Ілька і тітку Ольгу ПСХ зі села Воля Сенькова, повіт Сянік. Хто б знав дещо про них, або вони самі, прошу писати на адресу:
Mrs. MARIA BODNARUK
1603 Popland Street
Baltimore 26, Md.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ!
КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВИНҐС!
КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВИНҐС!